

Omsorgsplan for Nørre Snede skole

Forord

Denne omsorgsplan er tænkt som en vejledning for skolens personale, hvis en ulykke, alvorlig sygdom eller et dødsfald skulle finde sted blandt skolens elever, personale eller pårørende til disse.

Under hvert punkt er der lavet en hvad-gør-vi-her-og-nu-liste og en opfølgingsliste, så man ikke er i tvivl om en handleplan i forbindelse med et dødsfald eller anden alvorlig krise, derudover er der en telefonliste over nyttige telefonnumre, en litteraturliste over bøger inden for emnet og sidst, men ikke mindst, forslag på breve til hjemmet.

Omsorgsplanen revideres hvert år i april på skolens bestyrelsesmøde.

Ved evt. pressedækning er det kun skolens ledelse, der udtaler sig. Hvis ikke andet er aftalt.

Indhold

Forord	1
Nyttige telefonnumre	1
Hvis skolen mister en elev.....	2
Hvis skolen mister en ansat	5
Hvis en elev mister en af sine nærmeste	8
Elever i krise som følge af alvorlig sygdom	11
Ulykker i skoletiden	12
Alvorlige hændelser i verden	12
Litteraturliste.....	13
Forslag til breve til hjemmet i forbindelse med sorg/krisearbejdet.....	13

Nyttige telefonnumre

Alarm	112/114
Skoleleder Karl Plougstrup-Petersen	40329677
Viceskoleleder Jacob Meier	30670444
SFO- /afdelingsleder	
Præst Arne Kiel	28440361

Hvis skolen mister en elev

Hvad-gør-vi-her-og-nu-liste:

1. Den, der først får kendskab til dødsfaldet, kontakter ledelsen, som underretter klasselærer, og det øvrige personale.
2. Skolens ledelse og klasselæreren mødes for at få overblik over situationen og beslutte konkret handleplan.
3. Klasselæreren, evt. sammen med en ressource-person eller anden kollega tager kontakt til hjemmet og tager eventuelt på hjemmebesøg for at:
  - Få konkrete facts om hvad der er sket.
  - Er der oplysninger, der ikke må videregives til skolen/eleverne?
  - Hvad kan klasselæreren/skolen hjælpe med?
  - Fortælle hvad der vil ske på skolen i løbet af den første dag.
  - Afklaring af om forældrene ønsker at deltage i en del af forløbet.
  - Ved hjemmebesøg medbringes en buket blomster.
4. Skolens ledelse samler skolens ansatte til et kort møde inden skolestart og informerer dem om dødsfaldet, hvilke informationer, der skal gives til eleverne og om dagens videre forløb.
5. Fraværende personale underrettes.
6. Klasselæreren er i lokalet, når de første elever ankommer. Den afdøde elevs plads kan være markeret på en speciel måde f.eks. med et lys, blomster og/eller et billede.
7. Elevens klasse/årgang underrettes af klasselæreren, som beholder klassen/årgangen resten af skoledagen.
8. Tal åbent og konkret om det, der er sket.
9. Lad eleverne tale om det, de tænker og føler, men uden at presse. Det er en god ide, at lade eleverne lave et materiale om den afdøde til forældrene. Det kan være breve, digte, tegninger og små historier.
10. Administrationen sørger for, at ingen af den berørtes classes/årgangs elever er alene, når han/hun kommer hjem i samarbejde med.
11. Skolens øvrige klasser underrettes af deres lærere.
12. Når samtlige klasser er underrettet, samles personale og elever til en kort fælles mindehøjtidelighed og flaget hejses på halv stang.
13. Skolens klasser får en skriftlig meddelelse med hjem. Desuden sendes meddelelsen ud på AULA, så de elever, der er fraværende, også modtager meddelelsen.

Opfølgingsliste:

Klasselæreren tager senere kontakt til elevens hjem, gerne ved hjemmebesøg med det formål at:

1. Fortælle om forløbet i klassen og på skolen.

2. Aflevere brev fra skolen og breve, digte, tegninger og små historier fra klassens elever.
3. Indhente oplysninger om begravelsen:
  - Få afklaret om forældrene ønsker lærernes og klassekammeraternes deltagelse.
  - Hvis forældrene ønsker skolens deltagelse i begravelsen, deltager mindst klasselæreren og en repræsentant for ledelsen.
  - Hvis forældrene ønsker dette, får elevens klasse en kortfattet meddelelse med hjem om deltagelse i begravelsen. Det vil være godt, at så mange elever som muligt kan være med ved begravelsen, da det kan være af betydning for bearbejdningen af sorgen i den nærmeste tid.
  - Det skal understreges, at deltagelse i begravelsen er frivilligt – intet pres.
  - Det anbefales, at især de mindste elever har en forælder med sig.

Inden selve begravelsen:

1. Tal indgående i klassen om, hvad der skal ske ved begravelsen, hvad enten børnene skal deltage eller ej. Den lokale præst kan eventuelt kontaktes og komme i klassen og fortælle om begravelsen.
2. På begravelsesdagen holder klasselæreren klassen samlet. Børn, som har brug og mulighed for at være sammen med deres forældre, skal have lov til det.
3. Skolen medbringer en bårbuket.
4. Der flages på begravelsesdagen.

Senere opfølgning:

1. Det er vigtigt, at klasselæreren får støtte og hjælp af kollegerne.
2. Vær opmærksom på børnenes forskellige reaktioner.
3. Besøg evt. senere gravstedet med børnene.
4. Samtaler i klassen, hvor de sætter ord på tanker og følelser i forbindelse med det, der skete, vil fortsat have stor betydning.
  - Nogle bearbejder hurtigt sorgen efter, at dødsfaldet er blevet kendt.
  - Andre vil først få mærkbare reaktioner noget efter.
  - Skyldfølelse er typiske udslag af sorgreaktioner hos børn og unge mennesker. Hos børn forbindes skyldfølelsen ofte med, om de fortsat kan lege og have det sjovt.
  - Hos børn og teenagere forbindes den tit med "magisk tænkning": Døde hun pga. noget jeg sagde eller gjorde. I denne sammenhæng er rådgivning og vejledning meget vigtigt.

Den senere opfølgning er meget en vurdering af det enkelte forløb og der kan til en hver tid i forløbet hentes råd og vejledning hos skolens ressource team, KIT eller PPR

Hvis dødsfaldet sker i en ferie.

1. Den, der først får kendskab til dødsfaldet, kontakter ledelsen, som underretter klasselærer og det øvrige personale.
2. Skolens ledelse og klasselæreren mødes for at få overblik over situationen og beslutte konkret handleplan.
3. Skolens ledelse eller klasselæreren sørger for: - Kontakt til hjemmet. - Blomster og deltagelse i begravelsen.
- Skriftlig information til klassens elever og forældre, samt skolens personale.
4. Mindestund arrangeres den første dag efter ferien.
5. Forløbet i klassen foregår også den første dag efter ferien.

Hvis skolen mister en ansat

Hvad-gør-vi-her-og-nu-liste:

1. Den, der først får kendskab til dødsfaldet, kontakter ledelsen, som underretter det øvrige personale.
2. Skolens ledelse, AMR- og TR-repræsentanterne mødes for at få overblik over situationen og beslutte konkret handleplan.
3. Skolens ledelse tager kontakt til hjemmet og tager eventuelt på hjemmebesøg for at:
  - Få konkrete facts om hvad der er sket.
  - Er der oplysninger, der ikke må videregives til skolen/eleverne?
  - Høre de pårørende, hvad de forventer af skolen i denne situation.
  - Fortælle hvad der vil ske på skolen i løbet af den første dag.
  - Ved hjemmebesøg medbringes en buket blomster.
4. Skolens ledelse samler skolens ansatte til et kort møde inden skolestart og informerer dem om dødsfaldet, hvilke informationer, der skal gives til eleverne og om dagens videre forløb.
5. Fraværende lærere og pædagoger underrettes.
6. Klasselæreren er i lokalet, når de første elever ankommer. Hvis det er klasselæreren, der er død, informeres klassen af en lærer, der kender klassen godt.
7. Klasselæreren eller læreren, der kender klassen godt beholder klassen resten af skoledagen.
8. Tal åbent og konkret om det, der er sket.
9. Lad eleverne tale om det, de tænker og føler, men uden at presse. Det er en god ide, at lade eleverne lave et materiale om den afdøde til de pårørende. Det kan være breve, digte, tegninger og små historier.
10. Administrationen sørger for, at ingen af den berørte classes elever er alene, når han/hun kommer hjem.
11. Skolens øvrige klasser underrettes af deres lærere.
12. Når samtlige klasser er underrettet, samles personale og elever til en kort fælles mindehøjtidelighed og flaget hejses på halv stang.
13. Samtlige klasser får en skriftlig meddelelse med hjem. Desuden sendes meddelelsen ud på AULA, så de elever, der er fraværende, også modtager meddelelsen.
14. Dødsannonce sættes i avisen for at vise skolens medfølelse.

Opfølgingsliste:

Skolens ledelse tager senere kontakt til de pårørende, gerne ved hjemmebesøg med det formål at:

1. Fortælle om forløbet i klassen og på skolen.
2. Aflevere brev fra skolen og breve, digte tegninger og små historier fra klassens elever.
3. Indhente oplysninger om begravelsen:

- Få afklaret om de pårørende ønsker lærernes og elevernes deltagelse.
- Hvis de pårørende ønsker skolens deltagelse i begravelsen, deltager mindst klasselæreren og en repræsentant for ledelsen.
- Hvis de pårørende ønsker dette, får den ansattes klasse en kortfattet meddelelse med hjem om deltagelse i begravelsen. Det vil være godt, at så mange elever som muligt kan være med ved begravelsen, da det kan være af betydning for bearbejdningen af sorgen i den nærmeste tid.
- Det skal understreges, at deltagelse i begravelsen er frivilligt – intet pres.
- Det anbefales, at især de mindste elever har en forælder med sig.

Inden selve begravelsen:

1. Tal indgående i klassen om, hvad der skal ske ved begravelsen, hvad enten børnene skal deltage eller ej. Den lokale præst kan eventuelt kontaktes og komme i klassen og fortælle om begravelsen.
2. På begravelsesdagen holder klasselæreren eller læreren, der kender klassen godt, klassen samlet. Børn, som har brug og mulighed for at være sammen med deres forældre, skal have lov til det.
3. Skolen medbringer en bårebuket.
4. Der flages på begravelsesdagen.

Senere opfølgning:

1. Som personale skal du støtte og hjælpe dine kolleger i denne svære tid.
2. Vær opmærksom på børnenes forskellige reaktioner.
3. Besøg evt. senere gravstedet med børnene.
4. Samtaler i klassen, hvor de sætter ord på tanker og følelser i forbindelse med det, der skete, vil fortsat have stor betydning.
  - Nogle bearbejder hurtigt sorgen efter, at dødsfaldet er blevet kendt.
  - Andre vil først få mærkbare reaktioner noget efter. Skyldfølelse er typiske udslag af sorgreaktioner hos børn og unge mennesker. Hos børn forbindes skyldfølelsen ofte med, om de fortsat kan lege og have det sjovt.
  - Hos børn og teenagere forbindes den tit med "magisk tænkning": Døde hun pga. noget jeg sagde eller gjorde. I denne sammenhæng er rådgivning og vejledning meget vigtigt.

Den senere opfølgning er meget en vurdering af det enkelte forløb og der kan til en hver tid i forløbet hentes råd og vejledning hos ressource teamet, KIT eller PPR.

Hvis dødsfaldet sker i en ferie.

1. Den, der først får kendskab til dødsfaldet, kontakter ledelsen, som underretter SFO og det øvrige personale.
2. Skolens ledelse og klasselæreren mødes for at få overblik over situationen og beslutte konkret handleplan.
3. Skolens ledelse sørger for:
  - Kontakt til hjemmet.
  - Blomster og deltagelse i begravelsen.
  - Skriftlig information til skolens elever og forældre samt skolens personale.
4. Mindestund arrangeres den første dag efter ferien.
5. Forløbet i klassen foregår også den første dag efter ferien.

Hvis en elev mister en af sine nærmeste

Hvad-gør-vi-her-og-nu-liste:

1. Den, der først får kendskab til dødsfaldet, kontakter ledelsen, som underretter klasselæreren og det øvrige personale.
2. Skolens ledelse og klasselæreren mødes for at få overblik over situationen og beslutte konkret handleplan.
3. Klasselæreren evt. sammen med en ressource-person eller anden kollega tager kontakt til hjemmet og tager eventuelt på hjemmebesøg for at:
  - Få konkrete facts om hvad der er sket.
  - Er der oplysninger, der ikke må videregives til skolen/eleverne?
  - Høre de pårørende, hvad de forventer af skolen i denne situation.
  - Fortælle hvad der vil ske på skolen i løbet af den første dag.
  - Ved hjemmebesøg medbringes en buket blomster.
4. Skolens ledelse informere personalet via AULA og informerer dem om dødsfaldet, hvilke informationer, der skal gives til eleverne og om dagens videre forløb.
5. Hvis der er behov for det, laves dagen til en klasselærerdag. Kan klasselæreren ikke være til stede, er det en anden lærer, der kender klassen godt, der er til stede.
6. Klassen kan lave tegninger/breve, som sendes til eleven.
7. Der tales med klassekammeraterne om, hvordan de kan forholde sig, når den berørte elev kommer tilbage og om betydningen af åbenhed omkring elevens tab - også fremover.
8. Klasselæreren er i lokalet, når den berørte elev ankommer.
9. Klasselæreren beholder klassen resten af skoledagen.
10. Tal åbent og konkret om det, der er sket.
11. Lad eleverne tale om det, de tænker og føler, men uden at presse.
12. Administrationen sørger for, at ingen af den berørte klasses elever er alene, når han/hun kommer hjem.

Opfølgingsliste:

Klasselæreren tager senere kontakt til de pårørende, gerne ved hjemmebesøg med det formål at:

1. Fortælle om forløbet i klassen og på skolen.
2. Indhente oplysninger om begravelsen:
  - Få afklaret om de pårørende ønsker lærernes og elevernes deltagelse.

- Hvis de pårørende ønsker skolens deltagelse i begravelsen, deltager mindst klasselæreren og en repræsentant for ledelsen.
- Hvis de pårørende ønsker dette, får den pågældende klasse en kortfattet meddelelse med hjem om deltagelse i begravelsen. Det vil være godt, at så mange elever som muligt kan være med ved begravelsen, da det kan være af betydning for bearbejdningen af sorgen i den nærmeste tid.
- Det skal understreges, at deltagelse i begravelsen er frivilligt – intet pres.
- Det anbefales, at især de mindste elever har en forælder med sig.

Inden selve begravelsen:

4. Tal indgående i klassen om, hvad der skal ske ved begravelsen, hvad enten børnene skal deltage eller ej. Den lokale præst kan eventuelt kontaktes og komme i klassen og fortælle om begravelsen.
5. På begravelsesdagen holder klasselæreren eller læreren, der kender klassen godt, klassen samlet. Børn, som har brug og mulighed for at være sammen med deres forældre, skal have lov til det.
6. Skolen medbringer en bårebuket.
6. Der flages på begravelsesdagen.

Senere opfølgning:

5. Klasselæreren aftaler med eleven og familien, hvad klassen/skolen kan gøre for at hjælpe eleven gennem sorgen.
6. Klasselæreren kan have samtaler med eleven: Vær en god lytter! Det er vigtigt, at eleven har en voksen på skolen at tale med om sin sorg.
7. De pårørende holdes hele tiden underrettet om elevens sorgreaktion og humør på skolen.
8. Eleven påsættes næstkommende ressource teamøde.
9. Vær opmærksom på børnenes forskellige reaktioner.
10. Besøg evt. senere gravstedet med børnene.
11. Samtaler i klassen, hvor de sætter ord på tanker og følelser i forbindelse med det, der skete, vil fortsat have stor betydning.
  - Nogle bearbejder hurtigt sorgen efter, at dødsfaldet er blevet kendt.
  - Andre vil først få mærkbare reaktioner noget efter.
  - Skyldfølelse er typiske udslag af sorgreaktioner hos børn og unge mennesker. Hos børn forbindes skyldfølelsen ofte med, om de fortsat kan lege og have det sjovt.
  - Hos børn og teenagere forbindes den tit med "magisk tænkning": Døde hun pga. noget jeg sagde eller gjorde. I denne sammenhæng er rådgivning og vejledning meget vigtigt.

Den senere opfølgning er meget en vurdering af det enkelte forløb og der kan til en hver tid i forløbet hentes råd og vejledning hos ressource teamet, KIT og PPR.

Hvis dødsfaldet sker i en ferie.

1. Den, der først får kendskab til dødsfaldet, kontakter ledelsen, som underretter det øvrige personale.
2. Skolens ledelse og klasselæreren mødes for at få overblik over situationen og beslutte konkret handleplan.
3. Skolens ledelse sørger for:
  - Kontakt til hjemmet.
  - Blomster og deltagelse i begravelsen.
  - Skriftlig information til skolens elever og forældre samt skolens personale.
4. Mindestund arrangeres den første dag efter ferien.
5. Forløbet i klassen foregår også den første dag efter ferien.

Elever i krise som følge af alvorlig sygdom

På forældremøder orienteres om, at det er vigtigt at informere skolen ved alvorlig sygdom hos forældre eller søskende.

Hvad-gør-vi-her-og-nu-liste:

1. Den, der først får kendskab til alvorlig sygdom hos forældre eller søskende, kontakter ledelsen, som underretter klasselæreren og øvrig relevant personale.
2. Skolens ledelse og klasselæreren mødes for at få overblik over situationen og beslutte konkret handleplan gerne i samarbejde med resourceteamet.
3. Klasselæreren tager kontakt til hjemmet; hvis ikke forældrene selv kontakter skolen og inviterer evt. til et møde på skolen, hvor klasselæreren og skolens ledelse deltager.
4. I tilfælde af alvorlig sygdom tages der, hvis familien ønsker det, på hjemmebesøg og mødet holdes her. Der drøftes følgende:
  - Hvordan skal samarbejdet med hjemmet være?
  - Hvem skal informeres? Klassen, teamet, SFO/klub, sundhedsplejerske, psykolog, andre?
  - Hvad forventer forældrene af skolen?
  - Hvilken hjælp kan vi tilbyde?
  - Hvad gør vi? - der lægges i fællesskab en plan for det videre forløb.
  - Ved hjemmebesøg medbringes en buket blomster.
5. Klasselæreren har en personlig samtale med eleven i rolige omgivelser, hvor barnet orienteres om samtalen med forældrene og det videre forløb.
6. Det aftales om eleven skal være til stede ved eventuel information af klassen. I forbindelse med denne information kan øvrige børn stille spørgsmål, men dog kun efter aftale med barnet.
7. De nærmeste kammerater opfordres til at støtte eleven.

Senere opfølgning:

1. Klasselæreren sørger for opfølgning gennem samtale med barnet og hjemmet.
2. I den efterfølgende periode er det vigtigt at alle omkring eleven er opmærksomme på, hvordan barnet har det.
3. Forældrene holdes hele tiden underrettet om elevens sorgreaktion og humør på skolen.
4. Vær lydhør og giv barnet plads til at komme frem med sine følelser og tanker.

Ulykker i skoletiden

På skolen:

1. Stands ulykken og forsøg så godt som muligt, at holde eleverne væk fra ulykkesstedet.
2. Udøv førstehjælp.
3. Tilkald hjælp fra andet personale og informer skolens ledelse.
4. Tilkald evt. hurtigt selv ambulance, hvis det vurderes, der er behov for den.
5. Fortsæt førstehjælp!
6. Skolens ledelse skaffer overblik over situationen og beslutter konkret handleplan alt efter ulykkens omfang.
7. Ved tilkald af ambulance tager klasselæreren eller anden lærer, der har kendskab til den forulykkede/tilskadekomne med på skadestuen.
8. Forældrene kontaktes.
9. Den efterfølgende dag snakkes episoden igennem med klassen, så tanker og følelser bearbejdes. Klasselæreren vurderer hvorvidt dette er nødvendigt.

Udenfor skolen:

1. Stands ulykken og forsøg så godt som muligt, at holde eleverne væk fra ulykkesstedet.
2. Udøv førstehjælp.
3. Tilkald hjælp fra den anden lærer og skaf sammen overblik over situationen og informer skolens ledelse.
4. Tilkald evt. hurtigt selv ambulance, hvis det vurderes, der er behov for den.
5. Fortsæt førstehjælp!
6. Skolens ledelse skaffer overblik over situationen og beslutter konkret handleplan alt efter ulykkens omfang.
7. Ved tilkald af ambulance tager en af lærerne med den forulykkede/tilskadekomne på skadestuen.
8. Den anden lærer bliver hos klassen og følger eleverne tilbage til skolen.
9. Forældrene kontaktes.
10. Den efterfølgende dag snakkes episoden igennem med klassen, så tanker og følelser bearbejdes. Klasselæreren vurderer hvorvidt dette er nødvendigt.

Alvorlige hændelser i verden

Sker der alvorlige hændelser i verden, såsom krig, terror, voldsomme naturkatastrofer eller andet, tages emnet op i klassen, så tanker og følelser bearbejdes. Klasselæreren vurderer hvorvidt dette er nødvendigt.

Vurderer klasselæreren at et sådant emne skal tages op i klassen, informeres forældrene herom.

Litteraturliste

Hjemmesider:

<https://livogdoed.dk/tema/boern-doed-og-sorg/>

<https://www.folkekirken.dk/livets-begivenheder/begravelser/sorg-og-tab>

<https://www.cancer.dk/omsorg/boern-i-sorg/>

<https://etfintfarvel.dk/hvordan-taler-vi-med-boern-om-sorg/>

Kassette med inspirationsmateriale

Forslag til breve til hjemmet i forbindelse med sorg/krisearbejdet

Dødsfald blandt elever:

Nørre Snede skole, den

Skolen har i dag modtaget det triste budskab, at _____ er død. Dette er naturligvis noget, som vi alle, og især klassens elever, berøres stærkt af. I de nærmeste dage vil vi derfor bruge tid på at tale om det, der er sket. Det vil være af stor betydning for børnene, at man også i hjemmet taler åbent om det indtrufne. Hvis der bliver brug for yderligere oplysninger eller hjælp, er I velkomne til at kontakte os.

Skolens ledelse

Nørre Snede skole, den

Det er bestemt, at _____s begravelse finder sted _____dag den _____ kl. _____

I forståelse med _____s familie vil eleverne kunne deltage i

begravelsen. Deltagelsen er naturligvis frivillig, men det vil være godt, hvis så mange som muligt deltager. Dette kan være af stor betydning for bearbejdningen af sorgen i den nærmeste tid.

Skolens personale vil deltage, men det er vigtigt, at børnene har en anden voksen med sig.

Skolens ledelse

Dødsfald blandt personale:

Nørre Snede skole, den

Skolen har i dag modtaget det triste budskab, at _____ er afgang ved døden.

Dette er naturligvis noget, som vi alle er stærkt berørte af. I de nærmeste dage vil vi derfor bruge megen tid på at tale om det, der er sket. Det vil være af stor betydning for børnene, at man også i hjemmet taler åbent om det indtrufne.

Kontakt os gerne for yderligere information eller hjælp.

Skolens ledelse

Nørre Snede skole, den

Der er nu bestemt at _____ vil blive begravet _____ dag den _____ kl. _____

Efter aftale med afdødes familie kan eleverne deltage. Skolens personale vil deltage, men det er vigtigt, at børnene har en anden voksen med sig.

Skolens ledelse